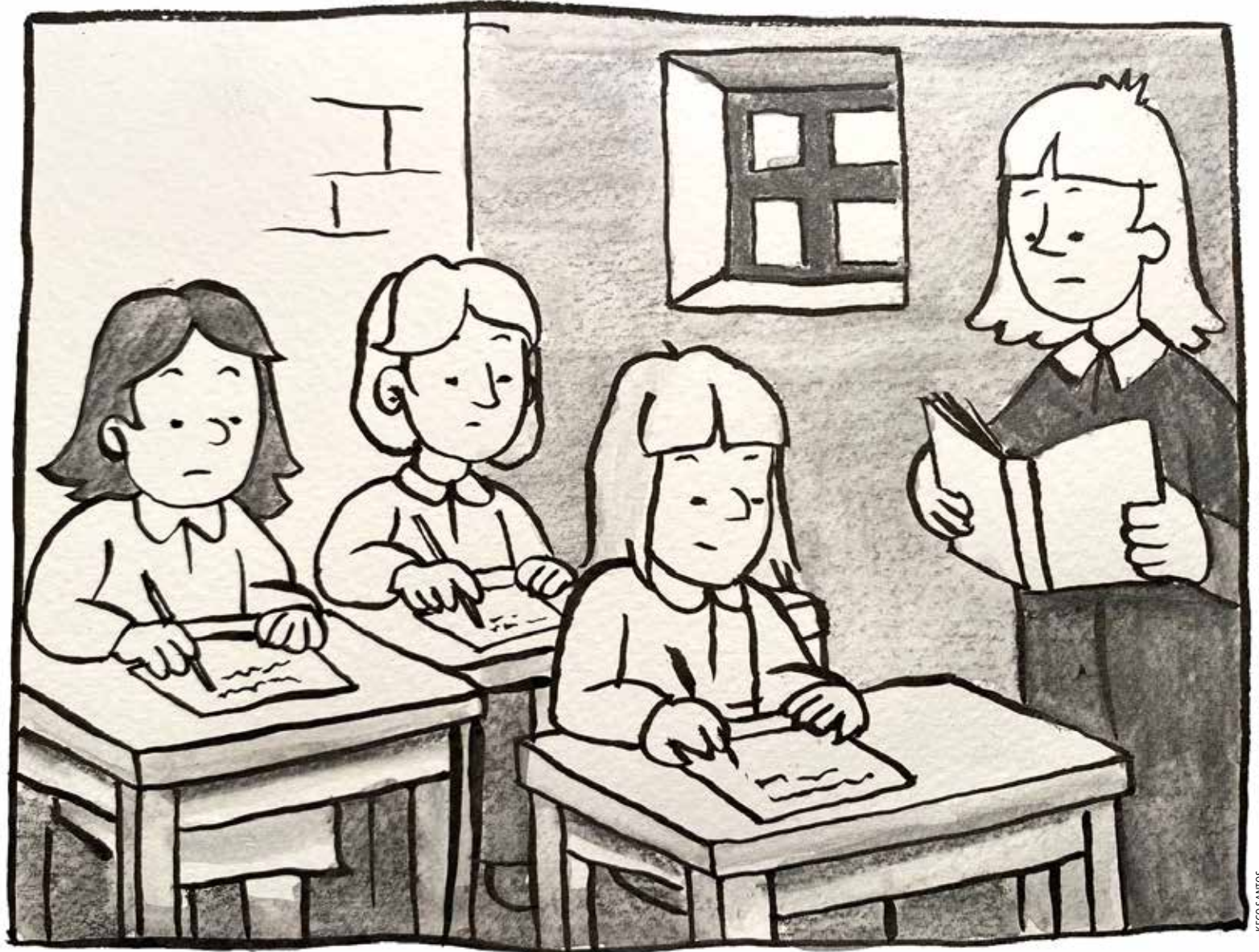

Noranta anys d'Escola Fabra

L'escola ha celebrat aquest any el norantè aniversari. Ramon Anglada i Òscar Pallarès en van escriure una petita història per als seus alumnes i Keco Santos l'ha il·lustrada

RAMON ANGLADA / ÒSCAR PALLARÈS

Molts anys enrere Alella havia tingut unes altres escoles on els nens i les nenes no estudiaven junts. Pel que fa a les escoles religioses, els nens anaven a estudi, com es deia aleshores, a l'Escola Pia d'Alella, i les nenes a les escoles de les monges. Fins al 1910 a l'escola de les Germanes Dominiques, situada als edificis parroquials coneguts anys més tard com la Catequística, i a partir del 1930 a l'escola de les Germanes Salesianes amb seu a la Vil·la Martorell.

Fins i tot al final del segle XIX Alella havia tingut una efímera escola laica que

el mossèn del poble va combatre amb totes les forces fins a aconseguir tancar-la.

Però on estudiaven els nens i les nenes que ben aviat estrenarien una nova escola?

L'escola nacional, que en aquell moment s'anomenava així i era l'escola pública que depenia de l'Estat, era situada als baixos de l'antic edifici de l'Ajuntament d'Alella. Una escola petita, sense llum i amb sortida a una zona d'esbarjo compartida entre la riera i el que avui s'anomena la placeta de la Verema.

Després d'un esdeveniment democràtic naixeria la República i arribarien aires de canvi, sobretot en l'àmbit de l'educa-

ció, que s'allunyaria de la religió. L'Escola Fabra seria una de les noves escoles de la República, coneguda en el moment del seu naixement com a Grup Escolar Fabra o Escoles Fabra.

Una escola amb moltes dates de naixement i una història ben curiosa

En la nova realitat republicana que lluitava per posar fi a les diferències entre classes socials, Ferran Fabra i Puig, segon marquès d'Alella, membre de l'alta noblesa espanyola i defensor de la monarquia, construïa, pagava i feia dona-

ció a un ajuntament republicà d'una nova escola.

Una escola que se cedia a perpetuïtat en canvi del compliment de diverses condicions, com per exemple que sempre més s'anomenés Fabra en honor del seu promotor i que aquest nou edifici municipal es dediqués a l'ensenyament públic.

Si es pensa que l'escola neix quan el municipi accepta la donació i se signa l'escriptura de cessió amb el marquès, va néixer entre l'agost i el setembre del 1934.

Si una escola neix quan hi arriben els alumnes, l'Escola Fabra va néixer el 7 de gener del 1935, quan es van reprendre les classes aturades per les vacances de Na-

SI UNA ESCOLA NEIX QUAN HI ARRIBEN ELS ALUMNES, L'ESCOLA FABRA VA NÉIXER EL 7 DE GENER DEL 1935

dal. El desembre del 1934 les classes s'havien acabat per darrer cop a la vella escola situada a l'ajuntament.

Finalment, si l'escola neix quan s'inaugura oficialment, la Fabra va néixer el 13 de gener del 1935 amb presència del marquès, que en agraïment seria nomenat fill adoptiu d'Alella i el carrer de l'escola portaria el seu nom.

Com era la nova escola?

Segons l'escriptura de cessió, l'escola disposava de totes les dependències que requeria la pedagogia moderna de l'època, amb unes aules grans, lluminoses i ben ventilades.

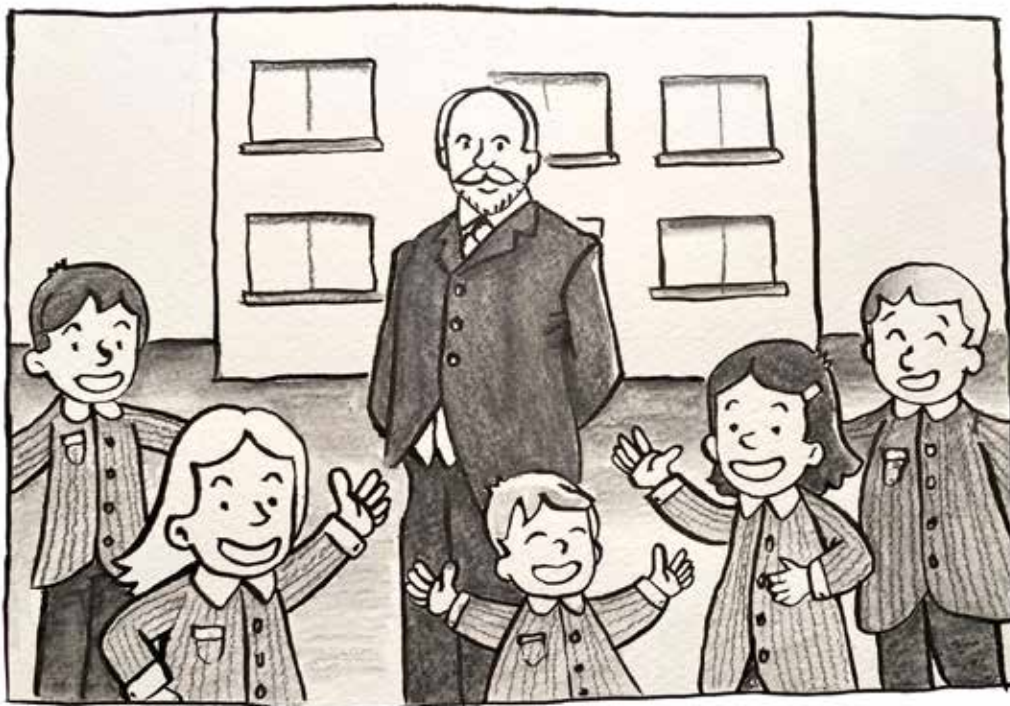
Una gran sala per als mestres, les aules del parvulari, sala de treballs manuals, un petit laboratori, serveis sanitaris, infermeria, dutxes, un pòrtic de jocs i un pati i jardí tancat amb reixa de ferro, entre més espais, formaven aquest edifici racionalista.

Els primers alumnes de l'escola ho van estrenar tot perquè tant el mobiliari com el material escolar eren nous.

L'edifici va ser projectat per Joaquim Goday, arquitecte conegut pels seus grups escolars de la República i amb vincles allelencs perquè la seva mare va néixer a Can Casals. Els seus edificis van intentar plasmar el moviment de renovació pedagògica d'aquella època.

L'Escola Fabra va ser el darrer grup escolar que va construir, una escola funcional amb el passadís d'accés al costat nord de l'edifici i unes aules mirant a sud amb llum natural tot el dia i amb vistes al pati i al magnífic edifici del marquesat d'Alella.

Goday va projectar també les cases dels mestres situades al costat de l'esco-

KECO SANTOS

KECO SANTOS

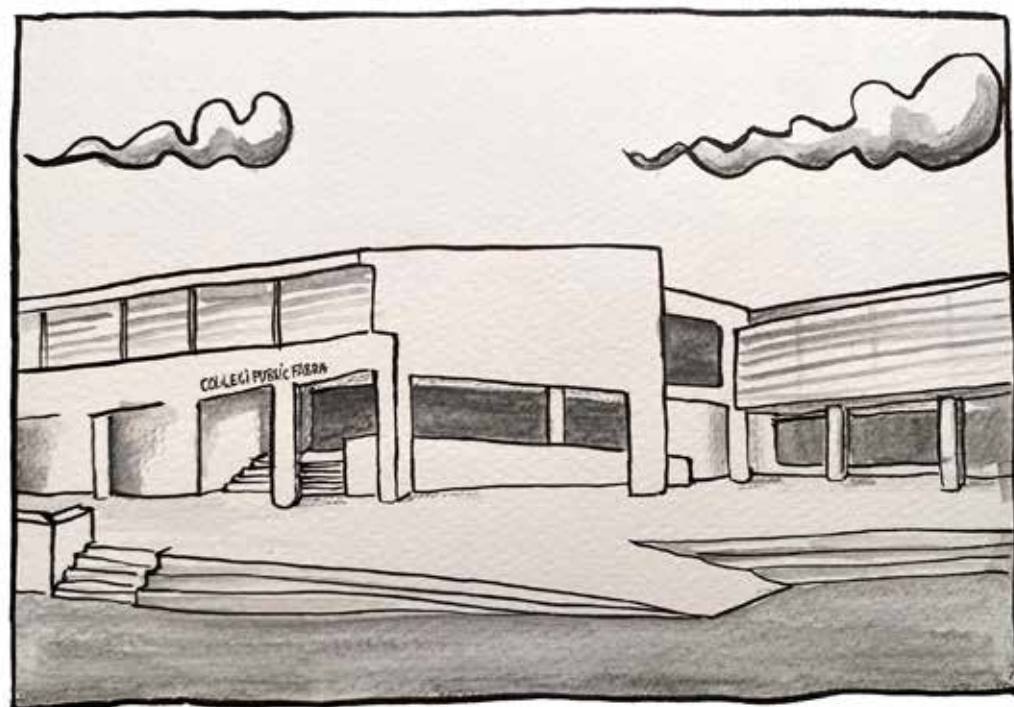
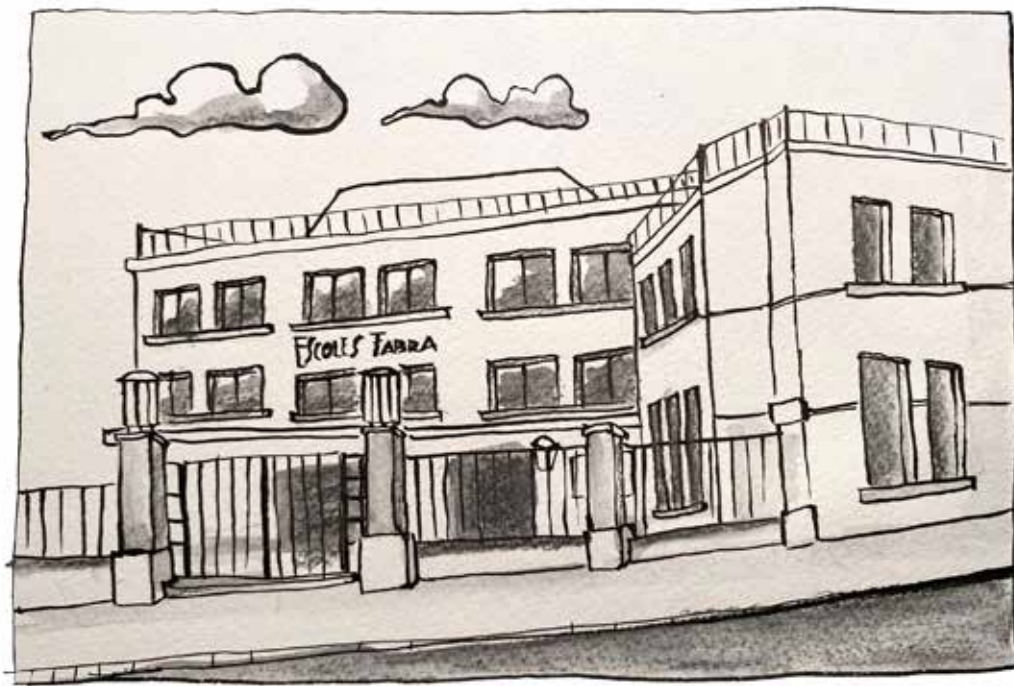
la. En aquella època aconseguir una plaça de mestre nacional comportava disposar d'allotjament, que havia de ser proporcionat pel municipi.

Algunes de les novetats pedagògiques republicanes, com per exemple un ensenyament més pràctic i menys memorístic, l'eliminació dels càstigs físics i la importància de la higiene personal dels alumnes, havien estat impulsades anys abans amb les Escoles Modernes obertes a tot el país promogudes pel pedagog llibertari allelenc Francesc Ferrer i Guàrdia, en Quico de Cal Boter. Un projecte breu que

acabaria abruptament amb el tancament de les escoles i l'afusellament de Ferrer, acusat injustament de ser l'impulsor de la Setmana Tràgica l'estiu del 1909.

Com era un dia de classe?

L'any 1937 Alella no arribava als 1.800 habitants i era un poble agrícola amb la majoria de famílies treballant les terres. Les classes començaven ben d'hora i s'aturaven poc abans de les dotze del migdia perquè els nens i les nenes eren encarregats de portar el cistell amb el dinar dels pares i la bota de vi a les

vinyes i camps de conreu del poble on treballaven.

Molts d'aquests alumnes van rebre només una formació bàsica, sobretot llegir, escriure i nocions bàsiques de matemàtiques, i de ben joves es van incorporar a les feines del camp. L'educació obligatòria i gratuïta era fins als 12 anys. Pocs estudiants arribaven a la segona ensenyança i encara menys van completar els estudis universitaris.

Arriba el franquisme

Amb l'arribada de la dictadura, tot canviaria i la religió tornaria a ser protagonista

a les aules. Una educació ben diferenciada per a nois i noies, que s'havien de preparar per ser bones esposes, mestresses de casa i especialment mares.

Creus i fotografies del dictador Franco i del màrtir i líder falangista José Antonio van entrar a l'escola.

També hi van tornar els càstigs físics i l'ensenyament memorístic, i va passar a estar totalment prohibit parlar en català, que va deixar d'ensenyar-se a l'escola.

Els mestres de l'Escola Fabra, la de nens i les dues de nenes, superarien els seus processos de depuració per haver

exercit durant la República i van poder continuar ensenyant.

L'escola es va convertir en alberg d'estiu per a mestres nacionals i va acollir també trobades falangistes. Eren moments en què l'Espanya franquista s'emmirallava en l'Alemanya nazi i la Itàlia feixista.

La dècada dels anys 80 del segle passat va portar molts canvis... Alella havia crescut molt i la construcció d'un nou edifici escolar era una necessitat. Mentre no fos una realitat, els alumnes del Fabra van ocupar també tres de les aules disponibles de l'Escola Pia d'Alella.

L'escola de la República va passar a ser la seu, a partir del dia de Sant Jordi del 1980, de la nova biblioteca municipal, encara sense nom, situada a l'aula del costat del pati que actualment és una sala d'estudi i d'exposicions temporals.

El 19 de febrer del 1984 s'inaugurava l'esperat nou edifici de les Escoles Fabra, que passava a anomenar-se el Bosquet per la proximitat d'aquesta massa forestal tan estimada pels alellencs. El marquès d'Alella, en aquesta ocasió Juan Peláez Fabra, es tornava a creuar amb la història de l'escola perquè va cedir els terrenys per construir-hi el nou edifici.

EL 19 DE FEBRER DEL 1984 S'INAUGURAVA L'ESPERAT NOU EDIFICI DE LES ESCOLES FABRA, QUE PASSAVA A ANOMENAR-SE EL BOSQUET

En aquells moments el sistema educatiu vigent s'anomenava Educació General Bàsica (EGB) i els alumnes van quedar dividits entre els dos edificis. Els més grans, sisè, setè i vuitè, estudiaven a l'edifici antic, tot i que van gaudir de la nova pista esportiva per a les classes d'educació física, i la resta de cursos a la nova escola.

Anys després arribaria una nova ampliació i el curs 1989-1990 s'estrenarien noves aules per a EGB i el nou parvulari. En aquell moment l'escola tenia 507 alumnes matriculats.

Després de poc més d'un any d'obres, la darrera ampliació de l'escola era una realitat el març del 2011. A més de quasi doblar la superfície construïda, arribaven nous espais com una segona pista poliesportiva, un gimnàs, una biblioteca i un menjador i cuina adaptats a les noves necessitats. A partir del setembre del mateix 2011 els alumnes de cinquè i sisè de primària que feien classe a l'escola del poble van començar el curs a les noves aules de l'escola del Bosquet. ●